

Katedra antropologie

PROTOKOL O HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE posudek vedoucího práce

Práci předložil(a) student(ka): Bc. Zuzana Poláková

Název práce: Analýza neformálních vztahů úředníků na ministerstvu

Vedoucí práce: Mgr. Tomáš Hirt, Ph.D.

1. CÍL PRÁCE *(uved'te, do jaké míry byl naplněn):*

Práce Zuzany Polákové směřuje ke dvěma cílům. Oba se vztahují k otázce rozlišování formální a neformální organizace, která tvoří konceptuální bázi posuzovaného textu. Prvním z cílů je „představit teoretické i empirické snahy o uchopování duality formální – neformální a jejich vzájemné působení v rámci interdisciplinárního studia organizací, a to v dlouhodobém horizontu“ (str. 3). Úvodní polovina práce má ryze kompendiální charakter, přičemž je věnována: 1) přehledu klasických sociologických teorií formálních organizací a byrokracie, 2) přehledu konceptualizací neformálních vztahů a sítí, které se utvářejí v kontextu formálních organizací, 3) představení konceptu organizační rutiny coby momentu, v němž se formální i neformální způsoby jednání aktérů prolínají. Druhým cílem diplomové práce, kterému odpovídá druhá její část, je prezentace vlastního autorčina výzkumu neformálních vztahů v rámci dvou oddělení jednoho českého ministerstva. Analýza je založena v konceptu sociálních sítí. Prakticky se analýza zaměřuje na tři aspekty neformálních sociálních vztahů na pracovišti: 1) trávení volného času, 2) důvera a solidarita a 3) směna nemateriálních zdrojů. Autorka poměrně zevrubně představuje teoretická, metodologická i etická východiska svého výzkumu, přehledně vizualizuje vyprodukovaná data v podobě tabulek a grafů a interpretuje je z hlediska některých teoretických východisek představených v úvodu.

Prvního cíle bylo dosaženo výborným způsobem, druhého pouze částečně.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ *(náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.):*

V přehledové části autorka přiměřeně a výstižně představuje relevantní teoretické pozice a pojmy. Postupuje od klasických konceptualizací M. Webera a R. K. Mertona, čímž teze současných autorů vhodně klade do širšího rámce vývoje společenskovedního uvažování o otázce formální a neformální organizace v kontextu byrokratických systémů. Součástí přehledové části je i kapitola věnovaná českým autorům, resp. studiu neformálních vztahů v českém prostředí, a to se zřetelem ke transformačním specifikům místní společenské situace. K vlastní analýze autorka přistupuje z hlediska konceptu sociálních sítí, který představuje s oporou v pracích autorů Manchesterké školy. Dobře vystavěnou přehledovou částí zakládá autorka vzhledem ke svému výzkumu očekávání, které bohužel ne zcela naplňuje. Neformální vztahy svých informátorů redukuje na tři aspekty, jimž se snaží porozumět skrze tři otázky kladené v rámci dotazníkového šetření. Metodologicky se jedná o korektní postup, který je navíc přehledně popsán s oporou v zahraniční literatuře, nicméně výsledek vyjádřený tvrzením, že sledované sítě neformálních vztahů vlastně korespondují s formální byrokratickou strukturou, považuji – z hlediska nároků sociálně-antropologické perspektivy – za pochybný. Domnívám se, že dlouhodobý participativní výzkum v daném terénu (jakkoli vím, že je obtížné takový

typ šetření v daném prostředí realizovat), by tento závěr nepotvrdil, resp. domnívám se, že přísně formalizované výzkumné postupy, aniž by byly zasazeny do rámce zúčastněného pozorování, nejsou pro výzkum neformálních vztahů na pracovišti vhodné. Autorka se uvedené otázky letmo dotýká na str. 60, nicméně v rámci diskuze prosím o obhajobu zvoleného postupu vzhledem k uvedené námitce, a to nikoli vzhledem k obtížnosti pohybu v prostředí ministerstva (to je v práci uvedeno dostatečně), ale obecněji ve smyslu obhajoby formalizovaných metod pro výzkum neformálních vztahů. Na str. 31 a 32 je navíc uvedeno, že pozorování je „druhou zvolenou technikou získávání dat“, ačkoli v rámci interpretace nejsou výsledky pozorování ani představeny ani využity coby komparativní korekce dat získaných síťovou analýzou. Prosím o vysvětlení.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (*jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.*):

Jazykový projev autorky je jasný, srozumitelný a vzhledem k teoretickým a pojmovým východiskům bezrozporný a přesný. Práce je přehledně a logicky strukturovaná. Formální kvalitu snižuje pouze poměrně výrazné množství gramatických chyb a překlepů (autorka často chybí zejména v interpunkci), což přičítám spíše chvatnému dokončování textu, neboť množství chyb neodpovídá jinak vyzrálému jazykovému projevu autorky. Ovšem jednu chybu považuji za nutné zmínit, a sice několikeré použití koncovky „y“ v 7. pádě mn. č. podst. jm. „cíl“ (str. 47). Vizualizace v podobě grafů a tabulek považuji za standardní, bibliografické zvyklosti autorka dodržuje, seznam literatury je vzhledem k tématu, resp. magisterské úrovni studia relativně rozsáhlý a vyčerpávající.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (*celkový dojem z diplomové práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.*):

Z předložené práce mám navzdory uvedeným výhradám a námětům k diskuzi spíše dobrý dojem. Autorka prokázala schopnost a základě jasně formulovaných teoretických východisek zkonstruovat výzkumný design a ověřit ho v rámci poměrně uzavřeného prostředí ministerské byrokracie. Diplomovou práci Zuzany Polákové osobně považuji za inspirativní příspěvek k metodologii společenskovědního výzkumu formálních a neformálních vztahů v rámci byrokratických systémů, nicméně její slabinou je, že právě tento aspekt nebyl v závěrečné diskuzi či metodologické reflexi dostatečně vytěžen.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (*jedna až tři*):

Podněty k obhajobě a otázky jsou uvedeny v oddíle 2.

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (*výborně, velmi dobře, dobře, nedoporučuji k obhajobě*):

Výborně – velmi dobře (v závislosti na kvalitě obhajoby).

Datum: 4. 1. 2013

Podpis:

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta filozofická
katedra antropologie

